

Designprocessen

Design: Två betydelser

- ***The final solution/plan*** (e.g. proposal, drawing, model, description) or the result of implementing that plan in the form of the final product.
- ***The process*** of originating and developing a plan for a product, structure, system, or component with intention.

“Design och design... det
räcker väl med lite sunt
förnuft!?”

Miniexperiment: knacka en sång!

“Knackaren” överskattar grovt lyssnarens förmåga att känna igen sången!

I en studie visade det sig att 50% av knackarna trodde att lyssnaren skulle känna igen sången.

Endast 2.5% av lyssnarna lyckades identifiera sången!

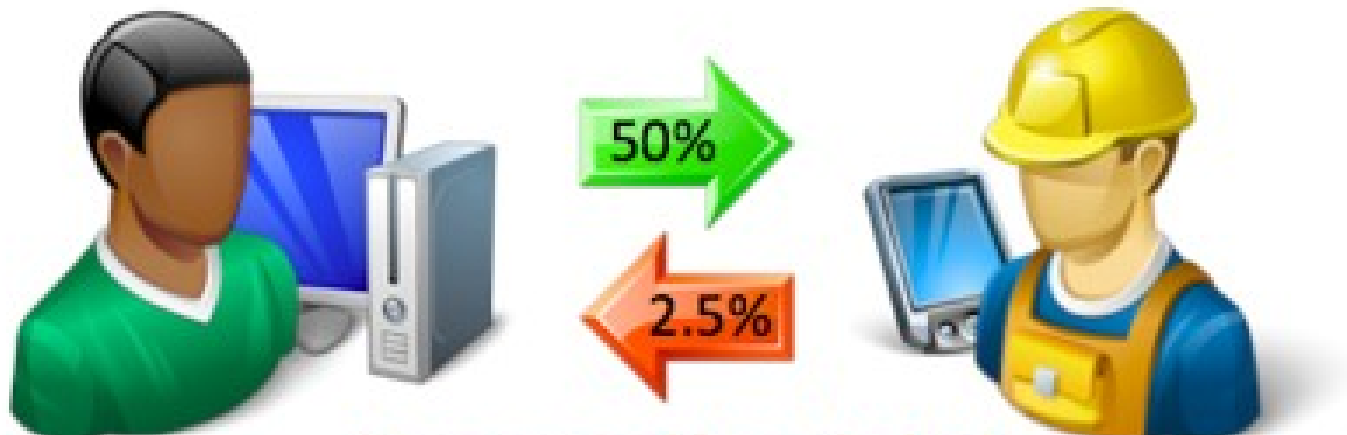
Vad innebär detta i en designprocess?

Designern av programvaran förutsätter
att
användaren kommer förstå relativt
mycket...

... men egentligen kommer användaren förstå mycket mindre.

Dessutom råder det omvända förhållandet...

Användaren (och designern) tror att designern förstår användarens behov bättre än vad denne egentligen gör.

“

*Once we know
something, we find it
hard to imagine what it
was like not to know it.
Our knowledge has
"cursed" us.*

Newton (1990)

...dessutom är det svårt att förutse
allt som en användare kan hitta
på!

... och så vet ju inte användarna
alltid vilka möjligheter som finns!

“

*Om jag hade frågat mina
kunder vad de hade
velat ha hade de sagt en
snabbare häst.*

Henry Ford (1863-1947),
som istället uppfann en bil.

Domänkunskap

Writing code isn't the problem.
Understanding the problem is the
problem.

Curtis, Krasner, and Iscoe 1988

- Man är expert i sitt eget område!
- Utvecklare/designer – förstår design- och utvecklingsprocess, ex tekniska begränsningar, men kan inte så mycket om användarens sammanhang
- Användare/Beställare – förstår sina behov men kan inte alltid beskriva dem på ett sätt som är direkt överförbart till en kravspecifikation och känner inte till möjligheter eller begränsningar

Jaha, vad kan man göra då, när...

- ... kommunikation mellan designer och användare brister?
  - De pratar olika språk
  - Informationen ska passera flera mellanhänder
- ... det är svårt att förutse allt som en användare kan hitta på?
- ... användarna inte ser vilka möjligheter som finns?
- ...

Användarcentrerad design

- Tidigt fokus på användarna och deras uppgifter
- Empiriska mätningar
- Iterativ design

Gould & Lewis
(1985)

Tidigt fokus på användarna och deras uppgifter

1. Användarnas uppgifter och mål, inte tekniken, är den drivande kraften i designprocessen
2. Användarnas beteende och användningskontexten studeras
3. Användarnas karaktäristika studeras och ligger till grund för designprocessen
4. Användarna konsulteras genom hela designprocessen
5. Alla designbeslut tas med användarna och deras uppgifter och miljö i åtanke

Empiriska mätningar

- Användbarhetsmål och user experience-mål ska definieras i början på projektet
- Dessa mål kan sedan mätas under designprocessens olika faser

ISO 9241 - Användbarhet

*Den grad till vilken en produkt kan brukas av en viss **användare** i ett givet **sammanhang** för att uppnå specifika **mål** på ett **ändamålsenligt**, **effektivt** och för användaren **tillfredsställande** sätt.*

International Organization for Standardization (ISO)

ISO 9241 - Användbarhet

- **Användare** – *Vem* som gör
- **Sammanhang** – *När, var* och *hur* det görs
- **Mål** – *Vad* som ska uppnås och *varför* det görs
- **Ändamålsenlighet** – Den noggrannhet och fullständighet med vilken man uppnår givna mål (effectiveness)
- **Effektivitet** – Resursåtgång i förhållande till noggrannhet och fullständighet av resultatet (efficiency)
- **Tillfredsställelse** – frånvaro av obehag vid användandet och en positiv attityd (satisfaction)

User experience (UX)

A person's perceptions and responses that result from the use or anticipated use of a product, system or service. User experience includes all the users' emotions, beliefs, preferences, perceptions, physical and psychological responses, behaviors and accomplishments that occur before, during and after use.

ISO 9241-210

User experience-mål

Desirable aspects

satisfying
enjoyable
engaging
pleasurable
exciting
entertaining

helpful
motivating
challenging
enhancing sociability
supporting creativity
cognitively stimulating

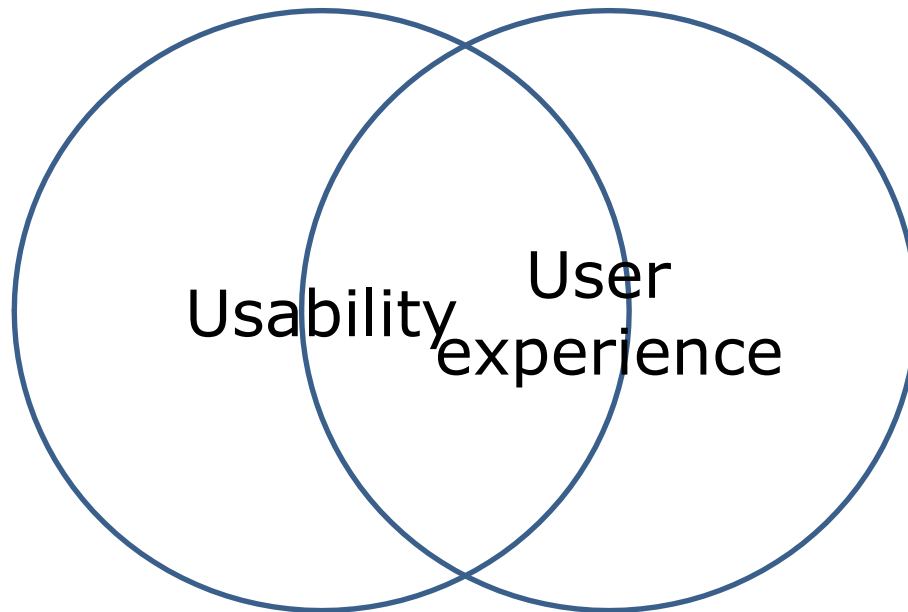
fun
provocative
surprising
rewarding
emotionally fulfilling

Undesirable aspects

boring
frustrating
making one feel guilty
annoying
childish

unpleasant
patronizing
making one feel stupid
cutesy
gimmicky

Överlappande begrepp

Lite förenklat kan man säga att...

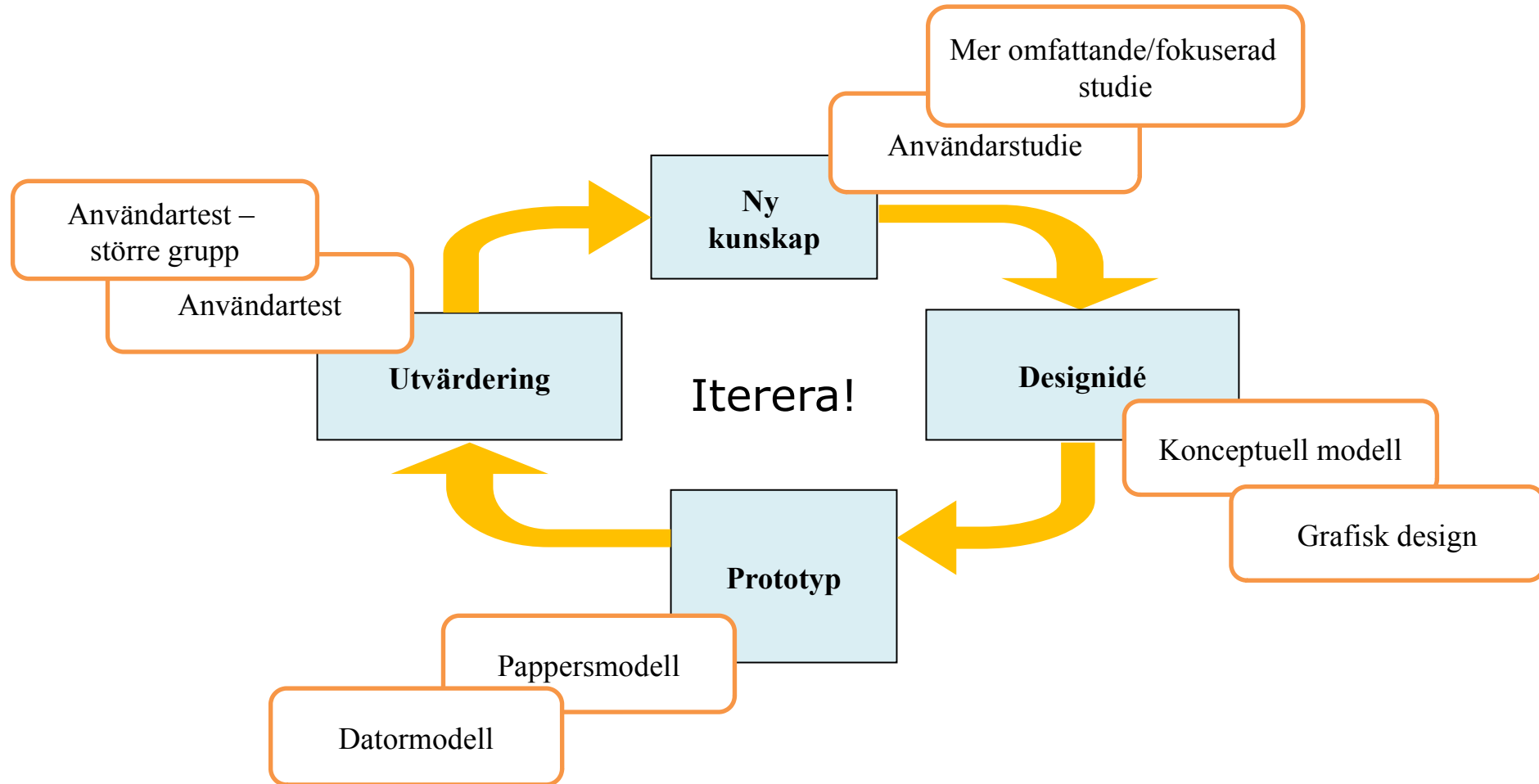
- Användbarhet fokuserar på pragmatiska aspekter
- User experience fokuserar på känslomässiga aspekter

Iterativ design

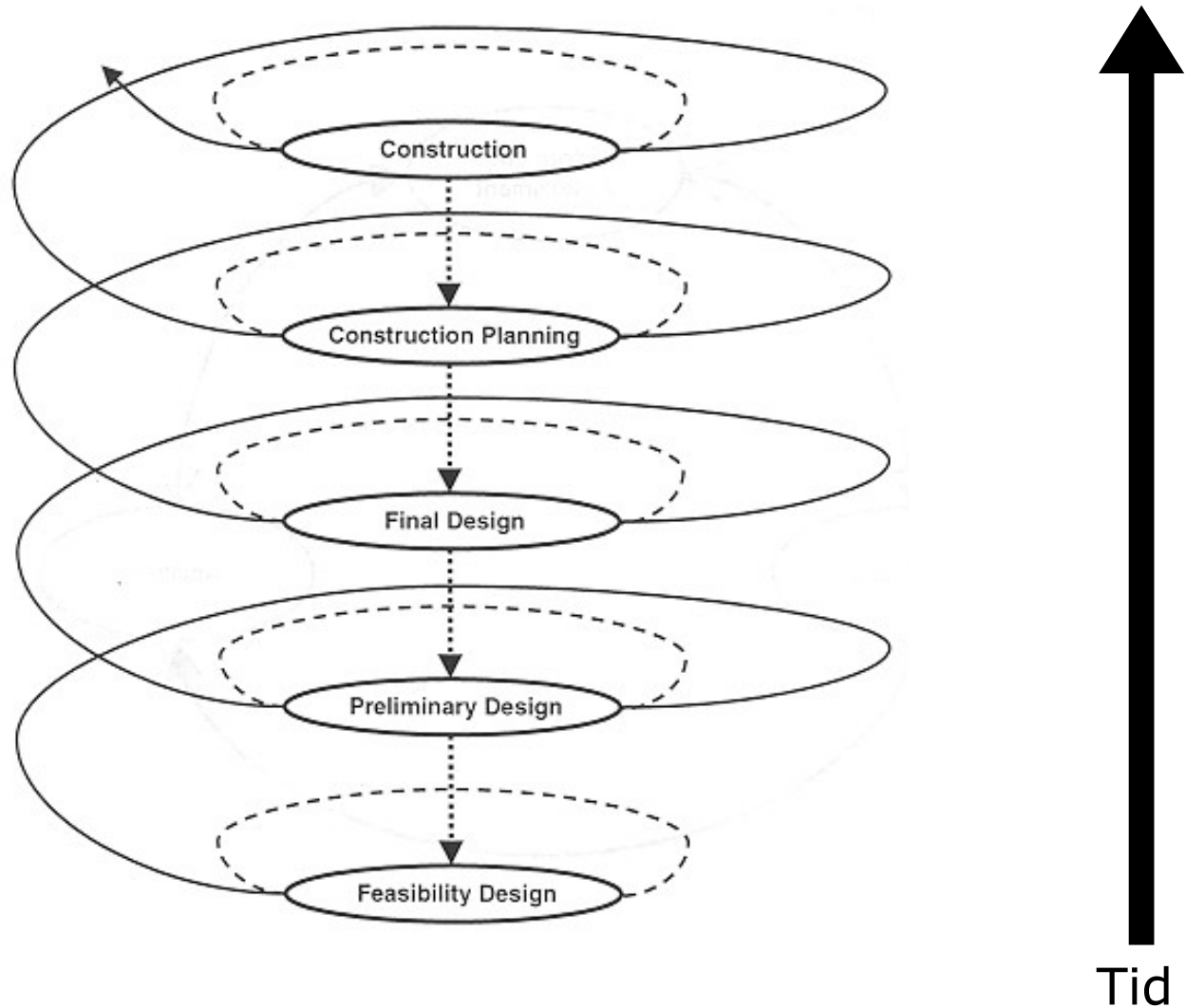
- Designen kan uppdateras efter återkoppling
- Man gör om och provar igen
- Det blir aldrig rätt från början!
- Man lär av varandra efter hand – viktigt med kontinuerlig kommunikation

Iterativ design

Iterativ design

IDEO

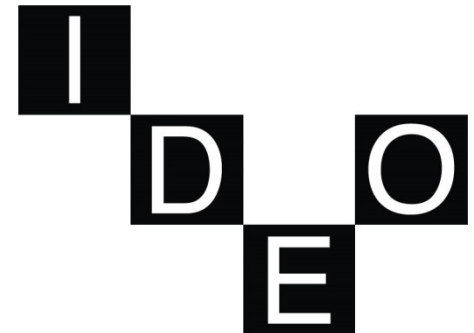

I
D
E
O

<https://www.youtube.com/watch?v=M66ZU2PCicM>
(ca 8min)

Att fundera på...

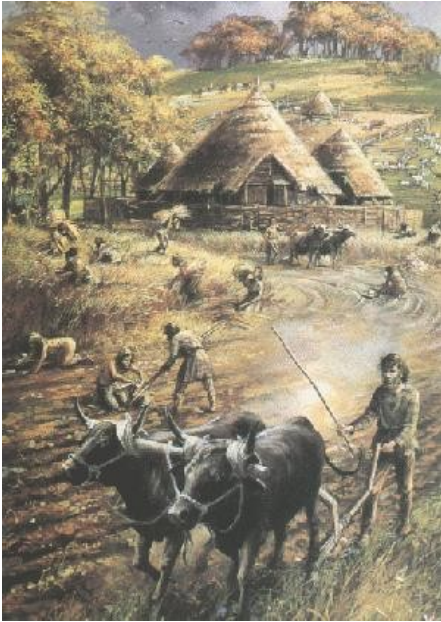
Vad är kännetecknande för IDEO's sätt
att arbeta?

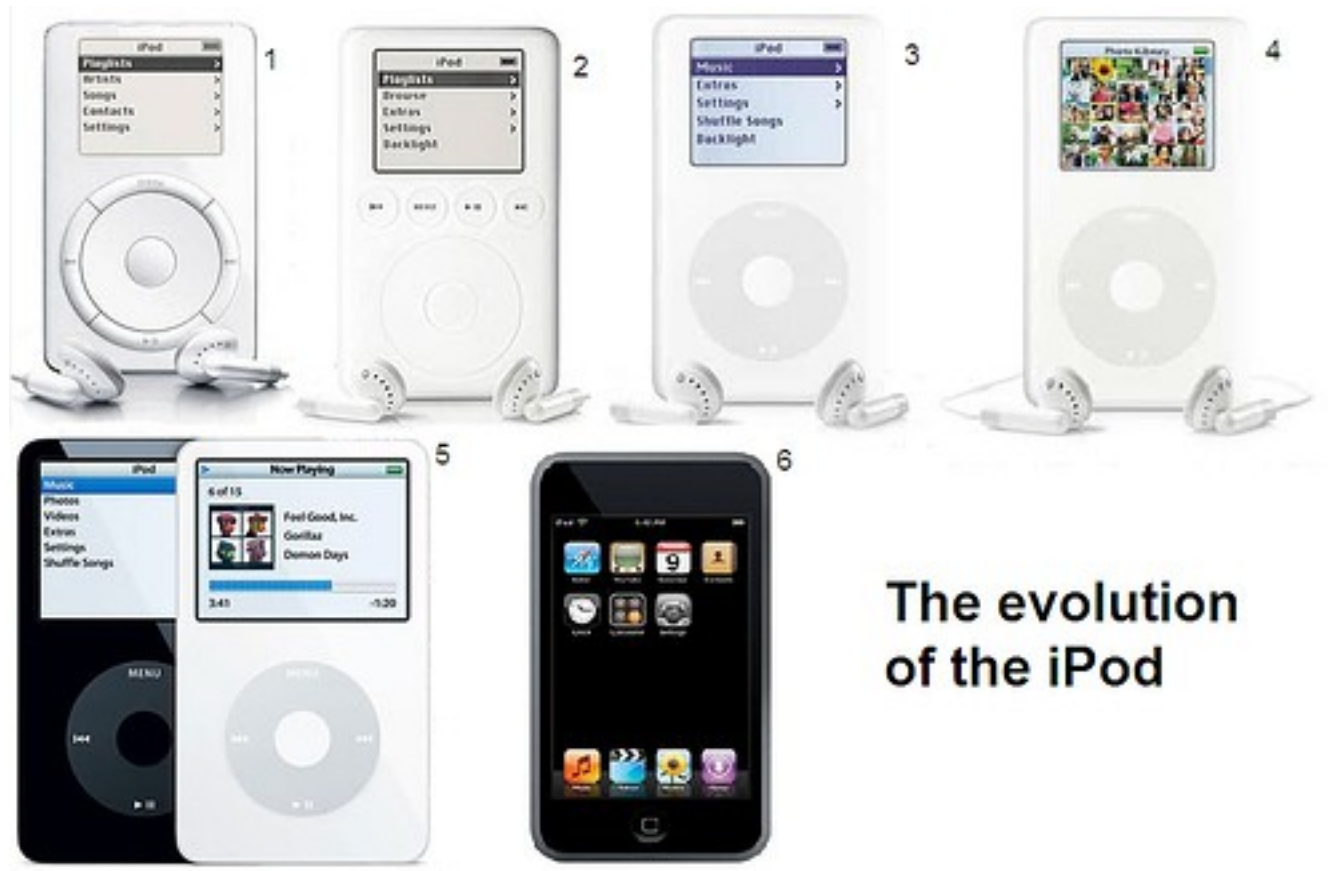
Design

- Iterativ process
- Icke-hierarkisk process
- Flexibel process
- Leder till nya upptäckter
- Har inget facit
- Problem och lösning formuleras samtidigt
- Varje designprocess är unik

Mänsklighetens utveckling är en enda lång designprocess!

En produkts evolution är också en slags designprocess

**The evolution
of the iPod**

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesign

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesignprocessen

1. Ta fram krav
2. Designa alternativ
3. Bygga prototyper
4. Utvärdering

...dessa fyra aktiviteter kommer ni att jobba med i projektet.

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesignprocessen

1. Ta fram krav

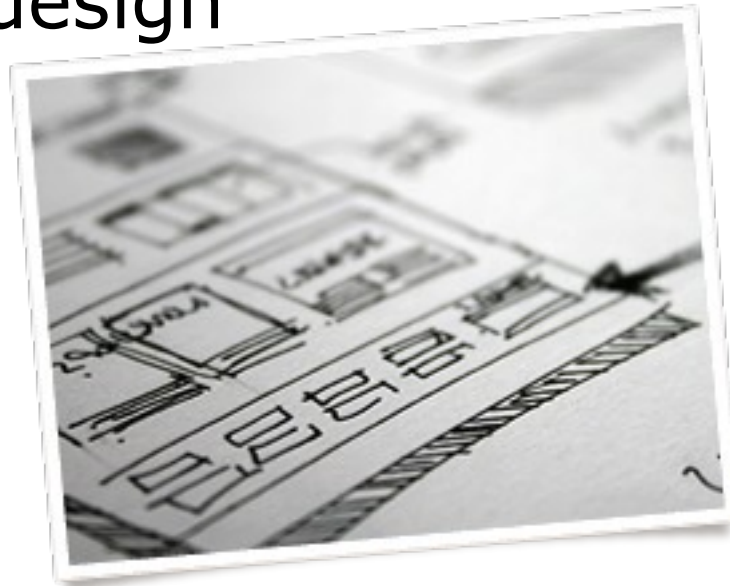
- Vilka är användarna?
- På vilket sätt kan en interaktiv produkt/system stödja användarna?
- Vilka behov har användarna?
- Vad ska användarna kunna göra med produkten?

Vi ska strax gå igenom metoder för att samla in information som hjälper till att besvara dessa frågor

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesignprocessen

2. Designa alternativ

- Ta fram idéer
  - Konceptuell design
  - Utformning av den konkreta interaktionen
  - Grafisk design

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesignprocessen

3. Bygga prototyper

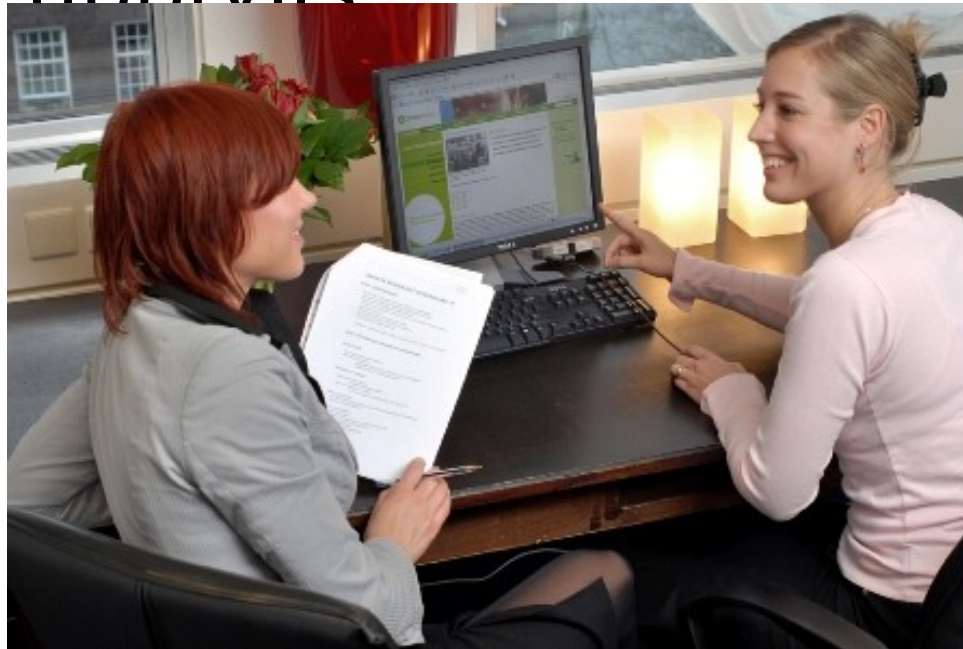
- Bygg något som användarna kan testa
  - Low-fidelity prototyping
  - High-fidelity prototyping

Fyra grundläggande aktiviteter i interaktionsdesignprocessen

4. Utvärdering

- Utvärdering av hur väl användbarhets-och user experience-målen uppfylls

Praktiska aspekter i en designprocess

Praktiska aspekter

- Vilka är användarna?
- Vad menas med behov?
- Hur tar man fram olika designalternativ?
- Hur väljer man mellan olika designalternativ?

Praktiska aspekter

Vilka är användarna?

- *Primary, secondary & tertiary users*
  - *Primary*: slutanvändaren
  - *Secondary*: t ex tillfälliga användare
  - *Tertiary*: t ex någon som köper in produkten
-
- *Slutanvändare*
  - *Indirekta användare*

Praktiska aspekter

Vad menas med behov?

- Svårt för användarna att föreställa sig vad som är möjligt att göra.
- Det är alltid frestande för en utvecklare att skapa produkter som han/hon själv vill ha eller produkter liknande de som de redan utvecklat.
- Bättre att fokusera på användarnas mål än att förvänta sig att de ska kunna kommunicera sina behov.

Praktiska aspekter

Hur skapar man olika designalternativ?

- Det är mänskligt att hålla sig till det som man vet funkar
- "Think outside the box"
- "Leave your comfort zone"
- Prova nya perspektiv
- Studera andra designlösningar
- Här finns massor av metoder som vi kommer titta mer på nästa gång.

Praktiska aspekter

Hur väljer man mellan olika designkoncept?

- Att göra ett designval och motivera dessa
  - Ex, tangentbord + mus eller touchscreen
- Baserat på användarstudier och användartester resonerar man sig fram till det mest lämpliga designkonceptet
- OBS! Det mest lämpliga

HOW

WHO

WHAT

?

WHEN

WHY

WHERE

Konceptfasen 1

- Vem är användaren?
- Var ska produkten användas?
- Hur ska den användas och passa in?
- När ska den användas?
- Vad ska den användas till?
- Varför ska den användas?

Overview table of user study techniques

	Technique	Ideas generation or evaluation	Degree of user interaction	Realistic context	Length of the activity	Degree of technology development needed
1	Principles	Both	Low	N/A	N/A	Low
2	Checklists	Both	Low	N/A	N/A	Low
3	Personas	Ideas	Low	No	N/A	Low
4	Scenarios	Ideas	Low	Yes	N/A	Low
5	Functional analysis	Ideas	Low	No	Short	Low
6	Empathic modelling	Ideas	Low	Yes	Short/Long	Low
7	Cognitive walkthrough	Evaluation	Low/Medium	No**	Short	High
8	Wikis, blogs, and discussion forums	Ideas	Medium	No	N/A	High
9	Questionnaires	Both	Medium	No	Short	Low/High
10	Cultural probes	Ideas	Medium	Yes	Long	Low
11	Diary studies	Ideas	Medium	Yes	Long	Low
12	Heuristic evaluation	Evaluation	Low/High*	No	Short	High
13	Lo-fi prototyping	Ideas	Low/high*	No	Short	Low
14	Brainstorming	Ideas	Low/high*	Yes**	Short	Low
15	Bodystorming	Ideas	Low/high*	Yes**	Short	Low
16	Interviews	Both	High	No**	Short	Low/High
17	Field observations and field studies	Both	High	Yes	Long	Low/High
18	Focus groups	Ideas	High	No**	Short	Low
19	Workshops	Ideas	High	No	Short	Low
20	Informal usability testing	Both	High	No**	Short	High
21	Controlled usability tests in the lab	Evaluation	High	No	Short	High
22	Mobile usability tests in the field	Evaluation	High	Yes	Short	High
23	Longitudinal studies	Evaluation	High	Yes**	Long	High

* Depends on if end users are involved

** Depends on where the activity takes place

Inspiration, lär känna användaren och kontexten

- Intervjuer
- Observationer
- Enkäter
- Dagböcker och Cultural probes
- Empathic modeling / rollspel
- Deltagande design

Intervjuer

Intervjuer

- Ger mycket data men tar tid
- Fyra typer
  - Öppen
  - Halvstrukturerad
  - Strukturerad
  - Grupppintervju/fokusgrupp

Öppen intervju

- Öppna frågor
- Utforskande
- "Vilka fördelar ser du med att använda pekskärm?"
- Man utgår från teman snarare än färdiga frågor
- Viktigt att tänka igenom vilka aspekter man vill täcka i intervjun

Strukturerad intervju

- Stängda frågor
- "Vilken av följande hemsidor besöker du oftast: amazon.com, barnes&noble.com eller google.com?"
- Kräver att man är bra insatt i problemet så att man formulera rätt frågor.
- Bra när man vill ha snabba svar, t ex vid en undersökning ute på stan.

Halvstrukturerad intervju

- Blanding av öppna och stängda frågor
- Man utgår från en intervjuguide med stängda frågor och frågeteman

Gruppintervju/Fokusgrupp

Att skapa intervjufrågor

- Börja med att formulera teman som du sedan skapar frågor utifrån
- Undvik sammansatta frågor (en fråga i taget)
- Undvik tekniska termer
- Håll frågorna neutrala
- Undvik ledande frågor
- Tips för öppna frågor:
  - Undvik frågor som man svara ja eller nej på!
  - Öppna upp frågeställningen: "Hur upplever du det är att..."
- Spela in om möjligt

Tips för själva intervjun

- Få deltagaren att slappna av
- Lyssna mer än du pratar
- Var vänlig (utan att påverka deltagaren och dennes svar)

Övning

- Du vill intervjua ett antal personer om vad de tycker om sin mobiltelefon
- Skapa frågor till denna intervju!

Observer

Observationer

- Hjälper designern att förstå användarnas kontext, uppgifter och mål
- Kan vara svårt att få fram allt via intervjuer och enkäter
- Kan vara svåra att genomföra
- Genererar mycket data

Electrolux

We never ask the consumer what they want. We do anthropology. We study the consumer.

Johan Hjertönsson,
Electrolux

Att tänka på

- Viktigt att använda ett observationsprotokoll!
- Risk att man misstolkar det man observerar
- Som observatör påverkar man de som man observerar (Hawthorne-effekten)
- Risk att man missar viktiga aspekter

Enkäter

Enkäter

- Snabbare och billigare än intervjuer
- Kan vara svårt att få folk att svara
- Kräver extremt tydliga frågor och instruktioner

Frågor

- Öppna frågor
- Frågor med val
- Skalor
  - Likert-skalor
  - Semantiska differential-skalor

Likertskalor

Please circle the number that represents how you feel about the computer software you have been using

I am satisfied with it

Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

It is simple to use

Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

It is fun to use

Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

It does everything I would expect it to do

Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

I don't notice any inconsistencies as I use it

Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

It is very user friendly

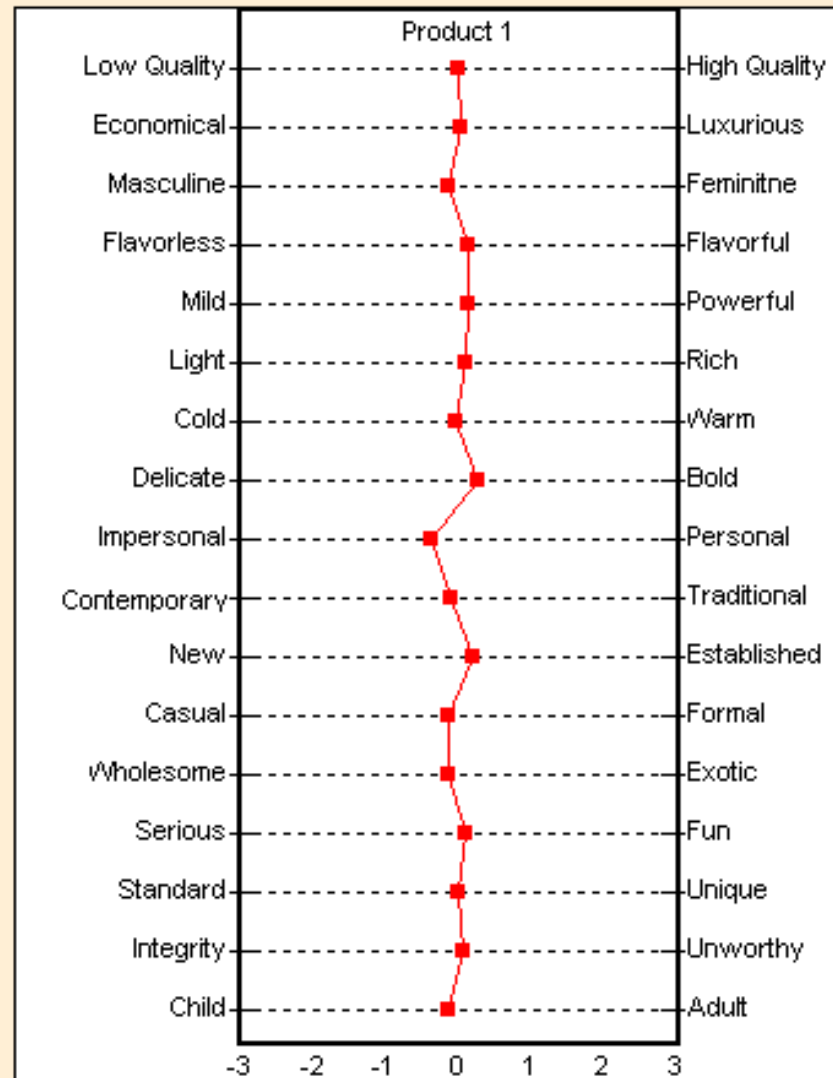
Strongly Disagree ---1---2---3---4---5---6---7--- Strongly Agree

Semantiska differentialskalor

[illegible]

Semantiska differentialskalor

Online-enkäter

- Finns en uppsjö av olika tjänster för online-enkäter
- Google Forms

18. Jag upplevde att de tre virtuella karaktärerna talade till mig. *

1 2 3 4 5

Instämmer inte alls ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Instämmer helt

19. Hur tror du att de tre virtuella karaktärerna kontrollerades? *

Dvs. hur styrdes karaktärernas tal och beteende?

☐ Av testledaren

☐ Av datorn

Cultural probes

- Kamera
- Collage
- Dagböcker
- Texter
- Reflektioner
- Uppgifter

Empathic modeling / rollspel

- Agera som om man vore en ur målgruppen
- Simulera t ex funktionsnedsättningar

Deltagande design

- Ta med målgruppen i design-processen även i framåtsyftande aktiviteter, t ex:
  - Brainstorming
  - Bodystorming
  - Workshops

Slutligen: 6
punkter att tänka
på

Sex nyckelaspekter vid datainsamling

- Sätta upp mål
- Identifiera deltagare
- Förhållande till deltagare
- Triangulering
- Pilotstudier
- Kontext

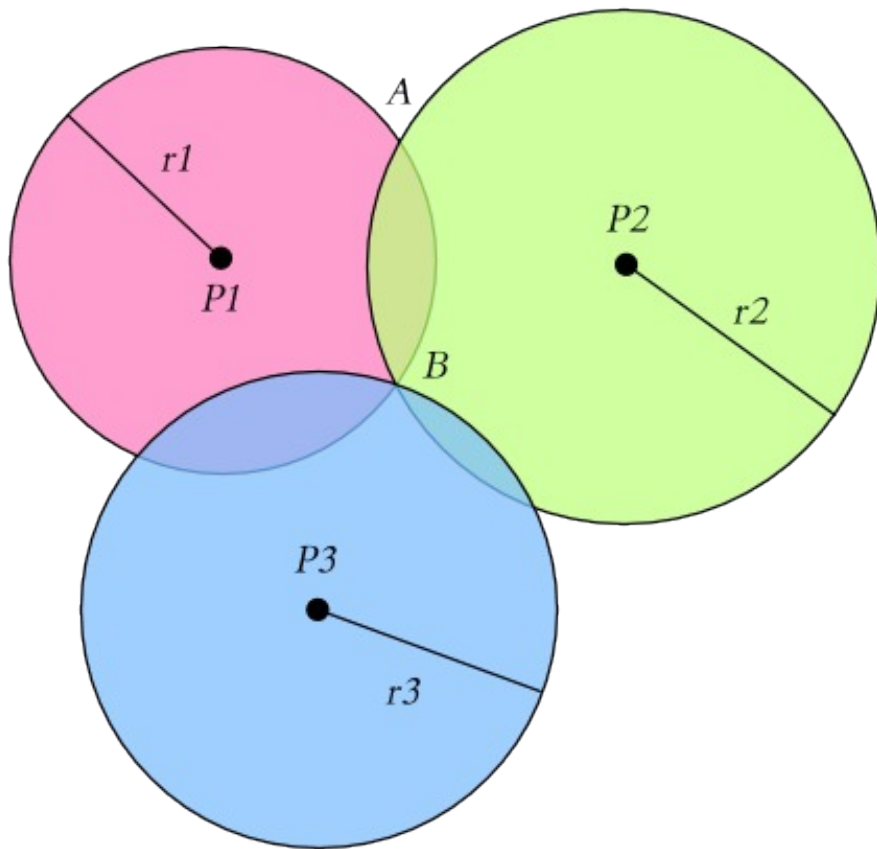
Sätta upp mål

- Det kan verka självklart men det är viktigt att man sätter upp mål för datainsamlingen
- Målen påverkar
  - Metoden för datainsamling
  - Hur man analyserar sina data

Identifiera deltagare

- Man tvingas nästan alltid göra ett urval av deltagare (*sampling*)
- Målen bör styra urvalet
  - Fokuserad grupp eller divers grupp
  - Extrem-användare kontra medel-användare
- Undvik bekvämlighetsurval
- Vilket förhållande har man till deltagarna?

Triangulating

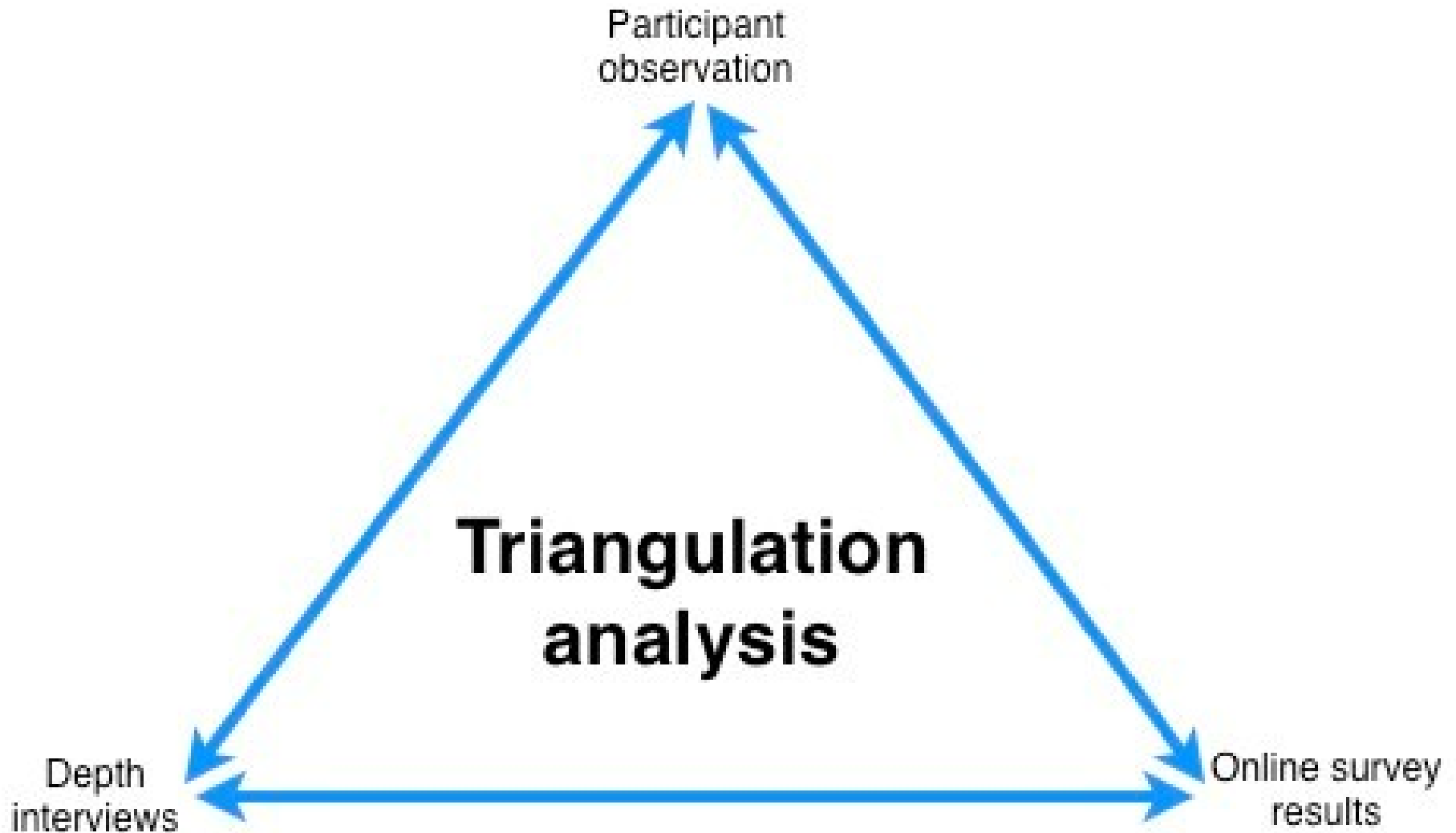
Triangulering

- Att undersöka ett fenomen från minst två perspektiv
- Ett sätt att öka "kvaliteten" på forskningsarbetet/utvecklingsarbetet

Triangulering

- Datatriangulering
- Observatörstriangulering
- Teoritriangulering
- Metodtriangulering (vanligast)

Metodtrianglering

Pilotstudier

- En pilotstudie är ett litet test av den riktiga datainsamlingen
- Man vill inte distribuera 500 enkäter och sedan upptäcka att flera av frågorna var felformulerade...
- Använd kollegor och vänner!

Kontext

- Fundera på:
  - Gör det någon skillnad om man gör en intervju med en kassörska
    - i ett mötesrum
      - eller
    - i kassan

Litteratur

- *User Study Guidelines*, ed's Charlotte Magnusson et al (2008)
- *Designing for usability: key principles and what designers think*, Gould & Lewis (1985)
- *Fråga rätt*, Birgitta Henningsson, SCB (2001)